

Bijlage 2, Casusomschrijving

Ontwikkelen BKN-gebiedsanalyse en begeleiden BKN-pilots – Casus

IUC 202407131

Achtergrond

LVVN zet een aanbesteding in de markt waarbij de beoogde Opdrachtnemer wordt gevraagd zogenaamde 'uitvoeringscoalities' bij te staan in het doorlopen van hun BKN-pilot. De aanbesteding bevat een aantal onderdelen:

- Het ontwikkelen van een concept BKN-gebiedsanalyse
- Het toepassen van een BKN-gebiedsanalyse binnen een afgebakend gebied
- Begeleiden van gebiedsprocessen
- Coördinatie input kennisontwikkeling Kennisconsortium van Naturalis en kerndepartement
- Adviseren over verbetermaatregelen t.b.v. BKN
- Leveren van aanvullende producten aan de Uitvoeringscoalitie
- Evaluatie van de pilots en advisering over de verdere uitrol van BKN

De casus

Om inzicht te krijgen in de aanpak van Inschrijvers is een fictieve casus ontwikkeld op basis van ervaringen en vraagstukken in bestaande pilots tot nu toe. Inschrijver wordt gevraagd aan de hand van zijn aanpak antwoorden te formuleren op de verschillende vragen in dit document.

Opdrachtgever staat aan de lat om BKN-pilots te organiseren in heel Nederland. In iedere Nederlandse provincie dient een pilot te worden uitgevoerd.

Pilot in Limburg

In de Provincie Limburg zijn inmiddels contacten gelegd met partijen die een pilot willen uitvoeren. Een groep van groene vrijwilligers heeft LVVN benaderd met de vraag of zij de BKN-pilot in Limburg vorm kunnen geven.

Figuur 1 Ligging beoogd plangebied Limburgse BKN-pilot (rood omlijnd).

De groep vrijwilligers zijn allemaal woonachtig in het dorpje Linne (3.855 inwoners in 2024) binnen de Gemeente Maasgouw. Dit dorp ligt 8 kilometer ten zuidwesten van de stad Roermond. Het dorp ligt ingeklemd tussen de Maas (noordwestzijde) en de A73 en de spoorlijn Roermond – Sittard (zuidoostzijde). De A73 en de spoorlijn vormen meteen de grens met de gemeente Roerdalen. De noordoostzijde van het dorp, specifiek de bebouwde kom van Linne, vormt de grens met de gemeente Roermond.

Opzetten van de uitvoeringscoalitie

Om een BKN-pilot uit te voeren dient er een 'Uitvoeringscoalitie' (hierna UC) te worden opgezet. Hierin werken Provincie, Gemeente, Waterschap en lokale stakeholders samen aan een plan om in 2040 het BKN-niveau in het beoogde plangebied te bereiken. Van deze beoogde partners is er momenteel contact met:

- Lokale groene vrijwilligers uit het dorp Linne als initiatiefnemers van de pilot. De vrijwilligers hebben beperkte 'uitvoeringskracht' maar zijn zeer enthousiast om een betere verbinding tot stand te brengen aan de oostzijde van het dorp tussen het dorp zelf en het agrarisch gebied ten oosten van de spoorlijn Roermond - Sittard. Dit gebied is namelijk het groene uitloopgebied voor bewoners. Dit gebied valt onder de Gemeente Roerdalen
- Gemeente Maasgouw in de vorm van de Beleidsmedewerker Gemeente Maasgouw staat voor de opgave om de gemeente leefbaar te houden en aandacht te besteden aan biodiversiteit.

[Maasgouw gaat biodiverder | Gemeente Maasgouw](#)

Dit ook gezien alle grote infrastructurele projecten binnen de gemeente en de directe omgeving van het dorp. Denk hierbij aan:

- Herontwikkeling Clausgebied Maasbracht, [Onderzoeksrapport Toekomstperspectief Clausgebied \(april 2024\)](#)
- Ontwikkeling nieuwe hoogspanningslijn tussen Maasbracht en Eindhoven, [Nieuwe hoogspanningslijn tussen Maasbracht en Eindhoven | Gemeente Maasgouw](#)
- Ontwikkelen van verschillende zonneparken op landbouwgrond in de Gemeente Roerdalen, ten oosten van het dorp Linne,
- Ontwikkeling bedrijventerreinen in de gemeente Roermond, net ten noorden van het dorp Linne. [Bedrijventerrein Merum - We Are Roermond](#)

Daarnaast wordt er binnen de Gemeente Maasgouw gewerkt aan een planmatige aanpassing van riolering t.b.v. de aanpassing aan veranderende klimatologische omstandigheden.

- Waterschap Limburg en Provincie Limburg zijn nog niet aangehaakt bij dit BKN-proces.
- Het Kennisconsortium van Naturalis werkt, ism de verschillende soortorganisaties, middels een subsidie aan het verder uitdiepen van het BKN-concept (en bijbehorende condities). De pilots mogen hun 'testgrond' worden. Bijvoorbeeld door het toetsen of de door hen ontwikkelde formulering van specifieke condities werkbaar en hanteerbaar zijn op lokaal niveau.
- Er is beginnende interesse om het BKN-concept in Limburg uit te rollen. Verschillende delen van LVVN, en externe stakeholders, kijken met belangstelling naar de ontwikkelingen in Limburg.
 - Team Bestuivers van LVVN werkt aan het herstel van de bestuiverspopulatie (Artikel 8 van de Natuurherstelverordening) en onderzoekt of er, ism de WenR, kansenkaarten te ontwikkelen zijn voor herstel van de bestuiverspopulatie.
 - Team Bestuivers van LVVN werkt ook aan een Kennisimpuls Bestuivers samen met de WenR. Onderdeel van de Kennisimpuls is het bepalen of- en in welke mate, bestuivers als bio-indicator voor natuurkwaliteit op landschappelijke schaal kunnen vormen. Team Basiskwaliteit Natuur onderzoekt de mogelijkheid om deze bio-indicator te laten ontwikkelen tot een BKN-conditie.
 - Team Klimaatadaptatie Natuur van LVVN zoekt actief naar pilotgebieden om de door hen ontwikkelde gebiedscanvas te testen in het veld.
 - Collectief Natuurrijk Limburg wil graag verkennen hoe zij kunnen bijdragen aan de realisatie van Basiskwaliteit Natuur via Agrarisch Natuurbeheer.
 - Natuur- en Milieufederatie Limburg (NMF Limburg) heeft het (bestuurlijk) bestendigen van BKN op gemeentelijk niveau als doelstelling omarmd.

Geïdentificeerde knelpunten

- De groene vrijwilligers (initiatiefnemers van de BKN-pilot) hebben veel lokale kennis van de natuur. Kennis m.b.t. beheer van natuur is beperkt. Kennis m.b.t. abiotiek is minimaal aanwezig.
- Gemeente Maasgouw heeft recentelijk biodiversiteitsprojecten uitgevoerd in het dorp. Conclusie van het traject was dat het gebrek aan participatie een verdere opschaling van biodiversiteitsprojecten in de weg staat. De initiatiefnemers welke LVVN benaderd hebben voor

de BKN-pilot maakten allen deel uit van de pool die aan deze eerdere biodiversiteitsprojecten hebben deelgenomen.

De beperkte participatie leidt ertoe dat het lokale bestuur terughoudend omgaat met verzoeken omtrent financiering op het vlak van biodiversiteit.

Gemeente Maasgouw is één van de economisch zwakste gemeentes van Nederland met bovengemiddeld hoge vergrijzingsdruk¹.

- Samenwerking tussen gemeentes Maasgouw, Roerdalen en Roermond is beperkt. Het beoogde projectgebied ligt deels binnen de Gemeente Roerdalen. In dit gebied wordt een groot deel van 75 hectare zonnenvelden gepland die een uitvloeisel vormen van de Limburgse Zonneladder. In raadsvergaderingen van de gemeente Roerdalen inzake besluitvorming over vergunningverlening van deze projecten is door verschillende inwoners van Linne, waaronder de BKN-initiatiefnemers ingesproken tegen deze projecten.

Ontwikkelen van de UC

In dit voorbeeld wordt Inschrijver gevraagd Opdrachtgever te ondersteunen bij het opzetten van de UC in het beoogde projectgebied. Opdrachtgever geeft hierbij aan dat:

- de UC in gezamenlijkheid inhoudelijk opdrachtgever dient te worden van de pilot. LVVN is geen onderdeel van de UC. Inhoudelijke bijsturing van de UC door het Rijk en haar partners (Kennisconsortium Naturalis, Opdrachtnemer) dient tot een minimum beperkt te worden.
- het beoogde plangebied nog niet vast staat. Dit dient in gezamenlijkheid door alle deelnemers aan de UC te worden vastgesteld.
- deelname van lokale groene vrijwilligers van groot belang is en zij ook stevig in hun rol dienen te worden gezet.
- er actief gezocht dient te worden naar lokale agrariërs binnen het plangebied om deel te nemen aan de pilot.

Vraag 1: Beschrijf de aanpak die u hanteert om tot een stabiele UC te komen inclusief Provincie en Waterschap, en een stevige rol voor de vrijwilligers als initiatiefnemers van de pilot. Ga hierbij in op onderdelen als rolbepaling en rolvastheid.

Van soorten naar condities

Ervaringen in de lopende pilots, maar ook in de afstemming met kennispartners, leert dat de soortgerichte insteek van natuurbeleid in Nederland een knelpunt is voor BKN. In de BKN-aanpak wil LVVN sturen op herstel van condities om algemene soorten algemeen te houden. BKN wordt, door soortorganisaties, TBO's, decentrale overheden en vrijwilligers, nu nog beleefd vanuit het soortgerichte beeld.

Ook in de BKN-pilot wordt er door de gebiedspartners voorstellen gedaan om een BKN-nulmeting aan te vliegen door de aanwezigheid van afzonderlijke soorten te scoren, en hier een kwaliteitsmaat aan te hangen. De voorgestelde aanpak in de pilot strookt niet met uw opdracht om een BKN-gebiedsanalyse op basis van condities te ontwikkelen.

Vraag 2: Welke aanpak hanteert u richting de UC om de UC-partners te begeleiden naar een conditiegerichte aanpak in de pilot?

Begeleiden van gebiedsprocessen

De vrijwilligers willen de BKN-pilot gebruiken om het ontwikkelen van zonnenvelden in de Gemeente Roerdalen van alternatieven te voorzien. Hiermee wordt volgens de vrijwilligers invulling gegeven aan de vastgestelde doelstelling van de pilot om het BKN-niveau in de regio te bereiken, met behoud van kwalitatief groene uitloopgebieden voor dorpsbewoners van Linne.

Gemeente Maasgouw heeft dit doel omarmt maar ziet deze stap niet zitten gezien de gespannen situatie in de regio en de beperkte resultaten die, volgens de gemeente, geboekt kunnen worden. Provincie Limburg is in principe geen voorstander van zonnenvelden op landbouwgrond en heeft hierdoor een mildere opstelling t.o.v. dit initiatief

¹ [Atlas van Afgehaakt Nederland | Rapport | Kennisbank Openbaar Bestuur](#)

Vraag 3: Welke aanvliegroute hanteert u richting de UC om partijen op één lijn te brengen?

Coördinatie input Kennisconsortium Naturalis en Kerndepartement, verbetermaatregelen en aanvullende producten

U heeft een rol als linking pin vanuit de UC's naar LVVN, en het Kennisconsortium en het LVVN (bestuiversaanpak, klimaatadaptatie natuur). Binnen de verschillende pilots leeft onvrede over de input van het Kennisconsortium (KC), en de input van verschillende programma's binnen LVVN, richting de UC's:

- Definitiebepaling omtrent een aantal condities wordt als te sturend ervaren.
- Input vanuit het kerndepartement laat een gebrek aan toepasbaarheid zien van de aangereikte tools.

Door Team BKN van LVVN wordt deze onvrede herkend. U wordt gevraagd een aanpak te verzinnen om deze mismatch te beperken. Hierbij neemt u mee dat ondanks de onvrede over de sturing op het vlak van definitiebepaling u ook herkent dat de UC-partners kwalitatief matige producten opleveren.

Vraag 4: Welke draaiknoppen identificeert u om deze mismatch te beperken? Ga hierbij uit van de opgave om energie in de pilots te behouden. Dit mag prevaleren boven de wensen van het KC en KD.